

Forumdiskussie „HUISHOUDKUNDE 2000“

V.l.n.r.: C. v. d. BAN, L. ZUIDBERG, H. PRIEMUS, K. ROOZEMOND, B. ZWANENBURG (voorzitter), I. WEEDA, J. KRAAJEVELD, B. v. D. VELDE en W. CRUYFF.

Een samenvatting van de belangrijkste uitspraken van forum en zaal naar aanleiding van vier stellingen over „herverdeling van verzorgende taken“, „technologie“, „informatika“ en „produktontwikkeling“ en twee vragen over „huishoudkundeonderwijs en -voorlichting“ en „prioriteiten in eigen werk“. Een indicatie van de man of vrouw achter deze uitspraken is erbij vermeld zonder volledigheidspretentie.

Stelling 1. De basis voor herverdeling van verzorgende taken is de opvoeding van iedereen tot zelfverzorging.

Voor herverdeling van verzorgende taken is méér nodig dan opvoeding – door forum opgevat als puur leerproces – tot zelfverzorging. Genoemd werden:

- Herziening van kultuurbepaalde beelden over „vrouwenwerk“ en „mannenwerk“ (WEEDA, KRAAJEVELD).
- Opwaardering van huishoudelijk werk. Dit heeft nu een dubbele status. Ten opzichte van mannenwerk is de status laag, maar als roeping voor de vrouw wordt het de hemel in geprezen. (S. SPIJKERS, KRAAJEVELD, WEEDA).
- Stimulering van affiniteit met verzorgende taken (KRAAJEVELD).
- Niet alleen kinderen, maar ook volwassenen in het veranderingsproces betrekken (ROOZEMOND).
- Opvoeding tot mondigheid (WEEDA).

- Opvoeding tot verzorging van anderen (KRAAJEVELD).
- Herverdeling van betaalde arbeid (ROOZEMOND, KRAAJEVELD).
- Uitbreiding van kinderopvang (ROOZEMOND).
- Individualisering van het inkomensbeleid (ROOZEMOND).

Bij deze stelling kwam ook aan de orde de vraag waar de individuele verantwoordelijkheid voor de verzorging ophoudt en de kollektieve (overheids-) verantwoordelijkheid begint (A. DE VRIES):

Wat je zelf kunt doen zou je ook moeten doen, dat geldt ook voor onderlinge hulp. In het kader van bezuinigingen stoot de overheid taken af. Daarbij moet zij wel zorgvuldig te werk gaan; er moeten immers dan wel mensen zijn, waar hulpbehoevenden op terug kunnen vallen (KRAAJEVELD).

Stelling 2. De invloed van informatietechnologie op de huishoudvoering zal zich vooral indirect doen gelden: onder andere via de vervaging van de grenzen tussen betaalde arbeid en vrijetijdsbesteding en via verdere democratisering van informatie.

- Er zijn ook zeker directe invloeden: de chip in de huishoudelijke apparaten, zie ook: DAAR ZORGEN WE VOOR, 1984, p. 117 (ZUIDBERG, C. PRESVELOU).
- Democratisering van informatie, in de zin van gemakkelijker toegang tot informatie... voor wie geldt dat? Mensen zullen toch voor die informatie moeten betalen en ermee om

kunnen gaan; zo kunnen toch groepen in de samenleving erbuiten vallen (ZUIDBERG, PRIEMUS).

- De toegankelijkheid tot informatie wordt groter, maar de afhankelijkheid van informatie neemt ook toe, evenals de controlemogelijkheden (ZUIDBERG).

- De toename van het thuiswerk zal een belangrijke invloed op de huishoudvoering hebben (ZUIDBERG).

- De mogelijkheden om mensen betaald thuiswerk te laten verrichten nemen toe; het gevaar is dat door bedrijven „het eenvoudige werk” naar vrouwen thuis wordt afgeschoven. De FNV pleit wel voor de inzet van nieuwe technieken voor decentralisatie van de productie: het werk naar de woonbuurten, dichtbij scholen, kinderopvangcentra en andere voorzieningen. Dan pas zijn de ruimtelijke voorwaarden voor de combinatie van betaalde arbeid, verzorgende en andere taken aanwezig (ROOZEMOND).

- Aantallen verkochte huiskomputers zeggen nog niet veel over het feitelijke gebruik ervan. In hoeverre blijft het bij „speelgoed” en in hoeverre gebruikt men programma's, waarmee de grenzen met de professionele sfeer vervagen? (PRIEMUS).

- Er zijn wel mogelijkheden in de richting die de stelling aangeeft, maar onder invloed van bijvoorbeeld politieke beslissingen kan het ook volkomen een andere kant op gaan (ROOZEMOND, PRIEMUS).

- Het is van groot belang dat de invloed van technologie op huishoudens ook daadwerkelijk gemeten wordt (C. PRESVELOU).

Stelling 3. De huidige complexe werkelijkheid vraagt om veel informatie. Hoe meer deze informatie ter beschikking komt, des te complexer wordt de werkelijkheid.

- DE werkelijkheid bestaat niet; er bestaan vele werkelijkheden met ieder hun eigen denktant en wetmatigheden en die worden onderling nogal eens verward (v. d. VELDE).

- Informatie moet een relatie met communicatie hebben. Nu wordt dat in toenemende mate gescheiden. In combinatie met de hiervoor genoemde verwarring kan dat leiden tot huiveringwekkende maatschappelijke constructies (v. d. VELDE).

- Er kan niet genoeg informatie geboden worden. Mensen selekteren zelf wel. Informatie kan mensen juist wapenen tegen ongewenste zaken als manipulatie en intimidatie (C. DE HOOE).

- Er is al jaren informatievervuiling. Er zijn te veel gegevens en te weinig conclusies (v. d. VELDE).

- Onderwijs moet zich meer bezighouden met zorgvakken (v. d. VELDE).

- In het onderwijs meer zorgvakken voor jongens en meer exakte vakken voor meisjes (WEEDA).

- Wil informatie mensen bereiken, dan moet deze in een aansprekende vorm, op het moment dat iemand er behoefte aan heeft en liefst „dicht bij huis” beschikbaar zijn (v. d. BAN).

- De overzichtelijkheid van informatiebronnen is ook belangrijk voor het bereik. Versnippering moet vermeden worden bij het antwoord op de vraag: Waar kan Wie mij over Wat informeren? (v. d. BAN).

Stelling 4. Alle konsumentenprodukten, woningen inkluis, moeten zoveel mogelijk worden afgestemd op de zwakste schakel in de gebruikersketen.

- Bij produktontwikkeling zijn twee benaderingen mogelijk: betere produkten maken, waarmee gehandikapt ook gemakkelijk overweg kunnen, of voor gehandikapt speciale produkten ontwikkelen, die ook door niet-gehandikapt uitstekend te gebruiken zijn (CRUYFF).

- Woningen zijn moeilijker op die zwakste schakel af te stemmen dan andere konsumentenprodukten (PRIEMUS).

- Bij nieuwbouw is in het algemeen meer afstemming mogelijk op gehandikapte gebruikers dan men zich nu realiseert; het zit soms in kleine dingen. En als de kosten van aparte woningen voor gehandikapt afgewogen worden tegen de kosten van een algemene afstemming, dan is nog maar de vraag wat het duurste is (CRUYFF).

- Wij dragen de verantwoordelijkheid om de wereld ook voor gehandikapt toegankelijk te maken. Actie is dus geboden! (B. KESLER).

- Sommige gebouwen zijn zelfs voor niet-gehandikapt moeilijk toegankelijk (PRIEMUS).

Vraag 1. Kunnen onderwijs en voorlichting tot betere huishoudvoering leiden? En wat is dan „betere huishoudvoering”?

- Via onderwijs en voorlichting kan geleerd worden kreatiever om te gaan met de beschikbare hulpbronnen in de gegeven omstandigheden (v. d. BAN).

- Onderwijs, maar ook onderzoek en voorlichting, moeten meer op de maatschappelijke problemen inspelen (KRAAIJVELD).

- Huishoudkunde zou in het onderwijs een

zakelijker benadering moeten krijgen. Waarom wel bedrijfskunde in de richting „groot-huishouding” en niet bij „kleinhuishouding”? (KRAALJEVELD).

● In Amerika en Canada zijn al veel onderwijswerkplaatsen vol programmatuur, waar iedereen individueel zijn informatie komt halen. Maar onderwijs moet ook iets anders bieden en daar heeft de „zorgkunde” een belangrijke bijdrage te leveren (V. D. VELDE).

● Huishoudelijke arbeid moet grondig geanalyseerd en met die gegevens kunnen onderwijs en voorlichting aan de slag (CRUYFF).

Vraag 2. Als u het in uw werk voor het zeggen zou hebben, welke prioriteiten stelt u dan?

WILMA CRUYFF-ARTS: de economische waarde van huishoudelijke arbeid moet vastgesteld worden en zij zou graag zien dat normen ontwikkeld werden voor huishoudelijke arbeid. De sectie onderzoek van de VHN zal voor het eerste een opzet maken.

BOB VAN DER VELDE: er moet een leergebied verzorging komen in een geïntegreerde vorm van voortgezet onderwijs voor alle jongens en meisjes, waarin plaats is voor „broederschap”, ofwel verantwoordelijkheid voor elkaar.

JELTIEN KRAALJEVELD-WOUTERS: belemmeringen voor herverdeling van taken moeten zoveel mogelijk weggenomen worden en verder moet huishoudkunde een ruimere plaats in het onderwijs krijgen.

ITEKE WEEDA: onderzoek naar emancipatie van mannen vindt zij belangrijk, evenals onderzoek naar het verband tussen relatievormen en de kwaliteit van de huishoudvoering.

KITTY ROOZEMOND: het recht op betaalde en onbetaalde arbeid heeft haar prioriteit en ook een geïntegreerd voortgezet onderwijs waar zowel exakte vakken als verzorging aan bod komen voor jongens en meisjes.

HUGO PRIEMUS: al jaren streeft hij naar een actievere rol van bewoners en zeker ook van de zwakkere groepen bewoners en bestrijdt hij de vergadercultuur in het onderwijs en onderzoek.

LIDA ZUIDBERG: zij pleit voor meer fundamenteel onderzoek in de huishoudkunde.

CLARA VAN DEN BAN-WILLINGE PRINS: onderzoek naar de consequenties van overheidsmaatregelen vindt zij noodzakelijk, evenals een doeltreffende vorm van huishoudelijke en consumenten-voorlichting.

En toen was er dan...

